

FILMŲ FESTIVALIS

„JŪS MŪSŲ ŠIRDYSE“

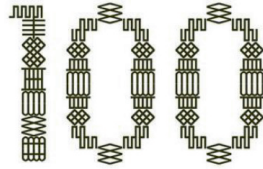
Partizanų ir tremtinių istorijos

Sudarytojai:
Antanas Zinkevičius
Aleksandras Vitkus

2018

Atkurta Lietuvai

Organizacinis komitetas

Lietuvos kariuomenės rezervų karių asociacija Kaunos skyrius

Antana Zinkevičius

Aleksandras Vitkus

Gintautas Tamulaitis

Vytautas Žymančius

Partneriai ir rėmėjai

Knygelės spausdinimą remia

Laisvalaikio ir pramogų centras „OAZĖ“
ir Tautvaldas Novapolskas

© Antanas Zinkevičius © Aleksandras Vitkus

© Lietuvos kariuomenės rezervų karių asociacija Kaunos skyrius

TURINYS

Įvadas	4
Festivalio „Jūs mūsų širdyse“ filmai	
„Laisvės kryžkelė. Pietų Lietuvos partizanų sritis“	5
„Tėvynė – tai ta vieta žemėje, už kurią tu esi atsakingas“	6
„Partizano žmona“	7
„Nematomas frontas“	8
„ŽAIBAS – Dzūkijos legenda“	9
„Ledo vaikai“	10
„Partizanų spauda“	11
„Baladė apie Rimvydą ir Žaibą“	12
„Nesulaužyta priesaika“	13
„Kupiškio krašto rezistencijos istorija“	14
„Ištikimybė priesaikai: partizanų metraštininkas Audrius Dručkus“	15
„BUNKERIS“	16
„Lagerių moterys“	17
„Atminties vieta „ŠŪBARTINĖ“	18
„LAIKOM FRONTA!“ „Kas tu esi, prof. Markuli?“	19
„LAIKOM FRONTA!“ „Antanas Lukša“	20
„Agentūrinė byla „Vakarai“	21
„Lietuvos karininkas Jonas Semaška – Liepa“	22
„Žemaitijos legionas 1944–1945 metais“	23
„Paskutinis interviu su Vytautu Juodsnukiu“	24
„Mylėjo ir myli Tėvynę Bronė ir Bronius Jungaičiai“	25

IVADAS

Šiomet švenčiame Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 100-metį, kai 1918 m. vasario 16 d. buvo paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės aktas. Tačiau Lietuvos istorija – tai ir negailėstingų kovų už laisvę ir nepriklausomybę kronika. Ilgametis ir įvairiaformis tautos pasipriešinimas užima deramą vietą mūsų istorijoje ir žmonių atmintyje. Vienas reikšmingiausių ir dramatiškiausių mūsų naujausių laikų istorijos laikotarpių yra tuoj po Antrojo pasaulinio karo pabaigos Lietuvoje vykęs organizuotas partizaninis ginkluotas pasipriešinimas nukreiptas prieš tuo metu įsigalintį Baltijos šalyse sovietų totalitarinį režimą. Lietuva buvo informacinio karo fronto riba, per kurią mėgino peržengti imperija su savo ideologija. Partizanai buvo puolami apgalvotai, nes jų kova buvo viena iš lietuviškos tapatybės pagrindų. Mums būtina apie tai kalbėti plačiajai visuomenei, o ypač jaunimui. Pokario okupuotos Lietuvos istorija mena partizaninio organizuoto pasipriešinimo sąjūdį ir nelygių jėgų kovą su sovietų okupantais; brutalius tautos šviesuomenės masinius trėmimus į Sibiro Gulago stovyklas. Išlikusių gyvųjų, laimingai sugrįžusių liudytojų pasakojimai, prisiminimai, KGB archyviniai dokumentai tampa svariais, reikšmingais liudijimais kūrybinių grupių bei autorių sukurtuose filmuose. Tai patriotinio ugdymo vizualinis nematerialus palikimas. Jau festivalio „JŪS MŪSŪ ŠIRDYSE“ paruošiamųjų darbų metu, – vykdant filmų paiešką bei apklausas, Lietuvos visuomenė parodė didelį susidomėjimą ir pritarimą. Išgirdome norą ir raginimą partizanų ir tremtinių filmų fondą išsaugoti, pratęsti, demonstruoti Lietuvos regionuose jaunajai kartai.

Filmų festivalio „JŪS MŪSŪ ŠIRDYSE“ kūrybinės grupės bei atskirų autorių sukurtose vaizdo juostose įamžinti autentiški partizaninių kautynių epizodai, okupacinio pasipriešinimo vadų sumanumas ir kovų taktikos keitimo etapai. Tai Partizanų ir tremtinių istorijos. Pateikiamas žiaurių tremtį sovietiniame Gulage išgyvenusių dalyvių fizinės ir dvasinės kančios. Atskleidžiamas niekšingos parsidavėlių ir išdavikų veiklos pasekmės.

Filmų festivalis pradedamas Lietuvos kariuomenės Kauno įgulos karininkų ramovėje, A. Mickevičiaus g. 19, 2018 m. rugsėjo mėn. 29 dieną 14 val. Prieš filmų demonstravimą pateikiama istorikų trumpa apžvalga „Lietuvos istorijos pasipriešinimo etapai“. Spalio mėnesį festivalio filmai demonstruojami ir įvairiose Kauno miesto salėse. Lapkričio mėnesį festivalio filmai demonstruojami Lietuvos regionuose.

Festivalio "Jūs mūsų širdyse" filmai

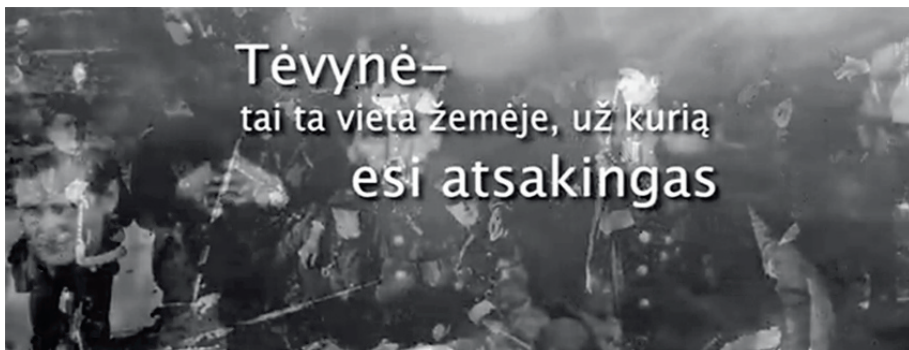
„Laisvės kryžkelė. Pietų Lietuvos partizanų sritis. Apybraiža apie Adolfą Ramanauską – Vanagą“

Dokumentinis, 2010 m., 10 min.

Kūrybinė grupė: Dalius Žygelis, Ričardas Čekutis

Sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, matydamas savo tautiečių kančias, kasdieninius žmonių areštus, okupantų savivalę, būsimasis partizanų vadas Adolfas Ramanauskas galutinai apsisprendė išeiti kovoti drauge su kitais jau veikiančiais laisvės kovotojais. Adolfas Ramanauskas pasirinko Vanago slapyvardį, iš pradžių vadovavo Nemunaičio apylinkės partizanų būriui. 1946 – ais metais Merkio rinktinės vadas, 1947 – jų rudenį perėmė vadovauti Dainavos apygardos, o po D. Jenčio – Ažuolo žūties paskirtas ir Pietų Lietuvos srities vadu. Sričiai sėkmingai vadovavo iki 1948 – jų spalio, kai išvyko į Vakarų Lietuvą tęsti visos Lietuvos partizaninį vienijimąsi. 1949 m. vasario mėn. vykusiame visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavime Adolfas Ramanauskas išrinktas Vyriausiosios vadovybės nariu, LLKS pirmininko Jono Žemaičio – Vytauto pavaduotoju. 1950 m. sausio 19 d. buvo paskirtas LLKS Gynybos pajėgų vadu, o vasario 2 d. Adolfas Ramanauskas patvirtino pradėjęs eiti naujas šias pareigas.

1956 m. spalio 11 d. buvo išduotas bendramokslis. Vanagas buvo kankinamas dar beveik metus kol 1957 m. lapkričio 29 d. LTSR Auksčiausio Teismo nutarimu jam įvykdyta mirties bausmė. Atrasta palaidojimo vieta – Vilniuje, Antakalnyje, Našlaičių kapinėse.

„Tėvynė – tai ta vieta žemėje, už kurią tu esi atsakingas“

Dokumentinis - eksperimentinis, 2016 m., 77 min.

Režisierė: Rima Vinerskaitė.

Filmavo: Rima Vinerskaitė Robertas Kisielius, Laurynas Lukoševičius.

Montažas: Audrius Grigoraitis.

Rimos Vinerskaitės – režisierės, Aistės Petrauskienės – istorikės dokumentinio - eksperimentinio filmo idėjos įgyvendinimas Ratnyčios upelio kranto bunkeryje.

Laikiniai pakaitomis bunkeryje apgyvendinami: Juozas Kavaliauskas – kalvis, Mikas Suraučius – kompozitorius, Tomas Vailionis – eilinis, 100 – sios kuopos karys savanoris, Ramūnas Šerpetauskas – karininkas, Miroslavas Filistovič – kapitonas, karo medicinos tarnybos psichologas. Pateikti kiekvieno dalyvio apmąstymai apie Tėvynę, rezistenciją, asmeninę atsakomybę, pasipriešinimą.

Dainavos apygardos vadovavusių vadų: Juozo Vitkaus - Kazimieraičio, Adolfo Ramanausko – Vanago, Liongino Baliukevičiaus – Dzūko, Juozo Gegužio – Diemedžio biografijos, prisiminimai ir liudijimai.

„Partizano žmona“

Dokumentinis, 2011 m., 50 min.

A Propos studija. Scenarijaus autorius Vytautas V. Landsbergis. Režisieriai: Vytautas V. Landsbergis Agnė Marcinkevičiūtė. Operatoriai: Audrius Kemežys, Gvidas Kovėra. Montažo dizaineris Tomas Rugevičius Rugsys. Garso operatorius Vytis Purnas. Filmo prodiuseris Vytautas V. Landsbergis.

1948 m. Paryžiuje, dr. Nijolė Bražėnaitė – Poretto susipažino su partizanų vadu Juozu Lukša – Daumantu, atvykusiu iš Lietuvos su slapta misija. 1950 m. vasarą susituokė. Mokydamasis prancūzų ir JAV žvalgybos mokyklose, Juozas Lukša – Daumantas turėjo slapstytis, dažnai keitė gyvenimo vietą. Vienintelė galimybė palaikyti ryšį su žmona Juozui Lukšai liko laiškai. Praėjus mėnesiui po vedybų, Juozas Lukša anglų žvalgybos lėktuvu buvo perskraidintas į Lietuvą, su dar dviem Vakaruose apmokytais partizanais. 1951 m. rugsėjo 4 d. Juozas Lukša žuvo išduotas buvusio bendražygio J. Kukausko. Juozo Lukšos – Daumanto palaidojimo vieta nežinoma. 1953 m. Nijolė Lukšienė persikėlė gyventi į JAV. 1957 m. JAV kongresmenas Č. J. Kerstanas pranešė Nijolei apie jos vyro Lukšo žūtį. Iki tol, net šešerius metus, Nijolė nieko nežinojo apie savo mylimąjį, tuomet jai buvo 33 metai. Antrąsyk Nijolė Lukšienė ištekėjo už italų gydytojo Florenso Poretto. Išaugino dvi dukras – Liuciją ir Laurą. Kasmet rugsėjį Nijolė atvažiuoja į Lietuvą, aplanko Juozo žūties vietą.

„Nematomas frontas“

Dokumentinis, 2014 m., 87 min.

Kino kūrėjai: Jonas Ohmanas, Vincas Sruoginis, Markas Johstonas.

„Tik nepasiduokit gyvi!“, „Geriau jau mirti nei tarnauti okupantui!“, „Už Lietuvą, už laisvę vyrai!“.

Šie atviri ir jaudinantys žodžiai skambėjo partizanų – žmonių, pasiryžusių paaukoti gyvybę dėl savo šalies lūpų. Sovietų valdžios karo pajėgos juos vadino „Nematomu frontu“. Mirčiai neabejingi vyrų būriai 1944 – 1953 m. susibūrė į pasipriešinimo judėjimą ir kovojo prieš komunistinį pasaulį Sovietų Sąjungoje. Filmas „Nematomas frontas“, – tai partizanų istorijų faktai, perteikiami pasitikint atvirais liudininkų ir amžininkų pasakojimais. Poetinę atmosferą kuria ištraukos iš partizanų lyderio Juozo Lukšos dienoraščio. Siaubą, kankinimus, meilę ir narsą atskleidė dar niekur nematyti archyviniai kadrai. Šilumos ir asmeniškumo suteikė fatališka Juozo Lukšos ir Nijolės Bražėnaitės meilės istorija.

ŽAIBAS - DZŪKIJOS LEGENDA

„ŽAIBAS – Dzūkijos legenda“

Dokumentinis, 2014 m., 81 min.

Režisierius Andrius Cimbolaitis

Dainavos apygardos Kazimieraičio rinktinės vadą Vaclovą Voverį – Žaibą, galima pagrįstai laikyti lauko karo vado etalonu. Šis vos šešis skyrius baigęs kaimo vaikas, pasirodė turįs neeilinį karvedžio talentą. Savo partizano kelią pradėjo kaimo savisaugos būryje, jis tapo vienu iš aštuonių Lietuvos Laisvės Kovų Karžygio garbės vardą gavusių partizanų.

„Gyvenk taip, tarsi nuo tavęs vieno priklausytų visos Lietuvos likimas“ – toks buvo Vaclovo Voverio gyvenimo kredo. Gyventi pagal tokį principą galėjo tik idealistas ir nepaprastai kilnios dvasios žmogus. Filmo autoriai bando atskleisti Lietuvos partizaninio karo prieš Sovietų Sąjungą esmę, paneigę sovietinės propagandos daug metų bruktą pilietinio karo ir klasių kovos koncepciją, kuria buvo bandoma užmaskuoti Lietuvos okupacijos faktą.

„Ledo vaikai“

Dokumentinis, 2013 m., 68 min.

Kūrybinė grupė: Justinas Lingys (Lietuva), Jonas Ohmanas (Švedija), Edgaras Engizeris (Latvija), Inga Berulienė (Lietuva), Algis Liutkevičius (Lietuva), Vytautas Jankevičius (Lietuva), Algimantas Apanavičius (Lietuva), Tomas Ribaitis (Lietuva), Leonidas Glušajevas (Lietuva), Ken Basford (Didžioji Britanija), Živilė Kropaitė (Lietuva), Raimondas Šeštakauskas (Lietuva), Lina Lingienė (Lietuva), Ieva Jegelavičiūtė (Lietuva), Žydrūnas Tamas (Lietuva), Ala Asovskaja (Lietuva), Algirdas Žvinakevičius (Lietuva).

TV Europa užsakymu sukurtas autorių iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Švedijos, filmas „Ledo vaikai“, kurį pristato istorikė Sandra Kalnietė (Latvija). Filmas apie 1941.06.21. prasidėjusią Baltijos šalių okupaciją, masinius areštus, žmonių tremtis be teismo į Sibirą. Nuplukdytų 800 kilometrų už poliarinio rato, Lenos žiotyse, Trofimovsko saloje, žiemą po 12 valandų dirbusių vaikų likimai atgyja latvių, lietuvių moterų prisiminimuose. Parodyta Vietinių evenkų atjauta išmokė tremtinių moteris ir vaikus vartoti žalią nevirtą žuvį, apsaugoti nuo ligų, išlaikyti gyvybę atšiaurimos sąlygomis.

Po Stalino mirties atsivėrė viltis sugrįžusiems į Lietuvą; tačiau persekiojimai, atgalinė tremtis, išugdė imunitetą – išlaikyti šiaurietišką išdidumą, pasipriešinti, nepasiduoti.

„Partizanų spauda“

Dokumentinis, 2011 m., 26 min.

Kūrybinė grupė: Inga Berulienė, Justinas Lingys, Jonas Narbutas, Ramūnas Skersys, Elvinas Azovič, Anatolijus Tetiušinas.

XX a. Lietuvos istorijoje itin svarbus rezistencinės kovos laikotarpis, kuris prasidėjo 1944 m. ir truko iki 6 – jo dešimtmečio vidurio. Tuo metu ypač aktualus tapo visuomenės švietimas, nes jos moralinius orientyrus negailestingai naikino sovietinė propaganda. Partizaninė spauda – tai karo laikotarpio spauda. Dauguma leidėjų taip ir liko anonimai. Jie, kaip karo korespondentai darė savo darbus ir dažnai žūdavo mūšiuose, bunkeriuose. Partizanų spaudą komentuoja žurnalistas Ričardas Čekutis, Lietuvos Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Centro „Gyvosios atminties“ centro vadovas Dalius Žygelis, LR Seimo narė Auksė Ramanauskaitė - Skokauskienė, istorikas Arvydas Anušauskas.

„Baladė apie Rimvydą ir Žaibą“

Dokumentinis - vaidybinis. 2016 m. 100 min., Punkskas, Autorius ir režisierius Sigitas Birgelis, II-oji režisierė Jolanta Malinauskaitė – Vektorienė.

Scenarijus pagal Punksko krašto partizanų ryšininkių Teklės Pauliukonytės ir Janinos Judeškienės prisiminimus. Vaidino Punksko, Vilniaus ir Kauno aktoriai ir rezistencijos liudininkai. Istorines įžvalgas pateikia istorikai dr. Bronius Makauskas ir dr. Darius Juodis. Muziką filmui kūrė Audrius Radziukynas.

„Kalbėti apie miško brolius šiandien nepavojinga, bet nebūtinai visiems įdomu. Apie tragiškus įvykius Šlynakiemyje pirmą kartą sužinojau prieš 26 metus. Laikas yra sąlyginas reiškinys. Jis teisingas, visagalis, viską žinąs; viską gydo, pateisina, įvertina, atleidžia. Jis sustingo žmonių atmintyje prie senų Šlynakienio pušų. Nežinau, kiek joms šiandien metų, bet jos senesnės nei anų dienų įvykiai. Mano tėvui tada ėjo 20-oji žiema. Nepasakojo jis man apie partizanus, tylenis būdamas retai kalbėdavo, net pagalvoti apie tai buvo pavojinga. Vėliau supratau, kiek per gyvenimą man pasakojo tylėdamas. Daug vėliau sužinojau, kad nuo vietos, kur 1949 m. gruodžio mėn. 15 d. žuvo Lietuvos laisvės sąjudžio karžygis, partizanų kapitonas Jurgis Krikščiūnas – Rimvydas bei jo adjutantas Vytautas Prabulis – Žaibas, mane skiria 21 kilometras ir 41 metai. Man tuomet nebuvo net 30 metų“, prisimena Sigitas Birgelis.

„Nesulaužyta priesaika“

Dokumentinis, 2007 m., I – II dalys, 52 min.

Agnės Marcinkevičiūtės režisuotas dokumentinis filmas „Nesulaužyta priesaika“ – pasakojimas apie kupiną išbandymų Tauro apygardos, Žalgirio rinktinės partizano Juozo Armonaičio – Triupo vaikystę, jaunystę, ankstyvą apsisprendimą prisijungti prie partizaninio judėjimo, draugų žūtis, išdavystę, atviras kovas, baimę patekti į KGB rankas, kankinimus, lageriuose praleistus metus ir priesaikos laikymąsi. Greta partizano Juozo Armonaičio – Triupo, prisiminimais dalinasi lietuviai dvasininkas, disidentas Alfonsas Svarinskas, buvusi ryšininkė Aldona Vilutienė. Filme glaustai supažindinama su to meto pasipriešinimo istorija, pateikiami dokumentai, autentiškos fotografijos, grojamos partizanų dainos. Istorijos faktus komentuoja Lietuvos Genocido ir Rezistencijos Tyrimo Centro direktorė Dalia Kuodytė, žurnalistas Ričardas Čekutis ir istorikas Jonas Gustaitis.

„Kupiškio krašto rezistencijos istorija“

Dokumentinis – vaidybinis, 2015 m., 30 min.

Filmo kūrėjai: Vilija Morkūnaitė ir Petras Vireliūnas.

Užsakovas – Kupiškio etnografinis muziejus.

Tai pirmas filmas, pasakojantis apie Kupiškio krašto rezistencinį judėjimą po Antrojo pasaulinio karo. Vienas iš partizaninės kovos vadų Albinas Tindžiulis – Dėdė. Tai žmogus, kuris kaip tūkstančiai kitų turėjęs padaryti svarbiausius savo gyvenimo darbus. Karo aviacijos lakūnas, kapitonas, Generolo Antano Gustaičio adjutantas, partizanų vadas Albinas Tindžiulis – Dėdė. Kupiškio krašte žuvo per 650 partizanų. Visų žmonių atminimui. Prisiminti negalima užmiršti.

„Ištikimybė priesaikai: partizanų metraštininkas Andrius Dručkus“

Dokumentinis, 2012 m., 28 min.

Kūrybinė grupė: Andrius Navickas, Kęstutis Kajėnas, Gediminas Kajėnas.

Andrius Dručkus partizano priesaiką davė, kai jam tebuvo septyniolika, miške žuvus broliui. Tačiau netrukus iš būrio vado Balio Vaičėno – Kiubarto gavo specialią užduotį, kurią sąžiningai ir nuosekliai vykdė visą gyvenimą – būti laisvės kovų metraštininku, perteikiančiu tikrąjį jų vaizdą. Jo sukauptą ir išsaugotą archyvinę medžiagą tapo pagrindu solidžiai studijai apie Lokio rinktinę, o daugiau kaip 6.000 eksponatų tapo Obelių muziejaus (Rokiškio rajone) pagrindu. Šiandien šio muziejaus bei Andriaus Dručkaus archyvai vertinami kaip įvairiapusiškas laisvės kovų atspindys.

„BUNKERIS“. Partizanų kuopos vadas Jonas Kadžiulis – Bėda. „Tokia buvo dalia“

Dokumentinis, 2016 m., I – dalis, 34 min., Autorius Virginijus Kašinskas.

Laisvės gynėjas, partizanų kuopos vadas, politinis kalinys, visuomenininkas Jonas Kadžiulis – Bėda surado savo buvusio bunkerio vietą Dabužių miške. Padedamas entuziastų 2009 m. vasarą atkūrė buvusią slėptuvę. Jono Kadžiulio – Bėdos prisiminimai bunkeryje. Gimė 1929.01.29. 1948 – 1953 metais kovojo partizanų gretose, išduotas ir nuteistas kalėjo 25 metus, dar 10 metų išbuvo tremtyje. 1998.04.14. buvo pripažintas kariu savanoriu. 1998.05.13. jam buvo suteiktas leitenanto karinis laipsnis.

„BUNKERIS“. Partizanų kuopos vadas Jonas Kadžiulis – Bėda. „Pasiryžę buvom žūti“ Dokumentinis, 2016 m., II – dalis, 36 min. Autorius Virginijus Kašinskas

Jono Kadžiulio – Bėdos interviu bunkeryje žiemą, net garas iš burnos kilo kvėpuojant. „... ekskursantai iš viso pasaulio buvo šiame bunkeryje,... deklamuoja savo eiles apie merginą prie sužeisto partizano, prašančio jį palikti ir išsaugoti savo gyvybę,... šiuose kraštuose dirbo apie 200 stribų partizanų, buvo apie 250 smogikų...“ Jono Kadžiulio pasakojimo išskirtinumas veikia savo dvasingumu, išgyventų sunkumų apmąstymais, pavydėtinu susikaupimu, minčių dėstymo skaidrumu.

„Lagerių moterys“

Dokumentinis, 2011 m., 29 min.

Autoriai: Vytautas Damaševičius, Juozas Matonis.

Nijolė Sadūnaitė nuo sovietinės okupacijos laikų - rezistentė ir disidentė. Sibiro lagerių pragarą Nijolė perėjo aštuntajame 20 amž. dešimtmetyje. Augusi okupuotoje Lietuvoje, matė pokario kovose suguldytus žuvusius partizanus miestelio aikštėje, areštus, trėmimus. Išaugusi tikinčioje šeimoje, Nijolė pasirinko vienuolės kelią, užsiėmė eucharistine veikla, aktyviai dalyvavo pogrindžio „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ leidime. 1974 m. buvo suimta ir nuteista tremčiai, kalėjo Mordovijos politinių kalinių lageryje. Apie tų įstaigų nužmogintą pasaulį jau sovietinės agonijos pabaigoje prisiminimais dalinasi Nijolė Sadūnaitė. Tarp Nijolės Sadūnaitės draugų buvo įvairių Sovietų Sąjungos tautybių politinių kalinių.

„Atminties vieta „ŠŪBARTINĖ“

Dokumentinis – vaidybinis, 2018 m., 30 min.

Autorius Petras Jokubauskas.

Tauragės partizanų ir tremtinių prisiminimai, praleisti buvusiuose KGB rūsiuose. Šioje vietoje kuriamas rezistencijos muziejus, varganas ir ilgas periodas jau praeityje. Vyksta muziejaus atidarymas, džiaugsmingos susirinkusiųjų akimirkos, kurių metu jaunas karys prisieka tarnauti Tėvynei.

„LAIKOM FRONTĄ!“ „Kas tu esi, prof. Markuli?“

Dokumentinis, 2015 m., 59 min.

Kūrybinė grupė: prof. Aleksandras Vitkus, Antanas Zinkevičius,
Gintautas Tamulaitis, Vytautas Žymančius, Gintaras Zinkevičius.

Konsultantai: istorikas Kęstutis Kasparas, kino kritikas Gediminas Jankauskas.

Filmas apie vieną ryškiausių pokario metų asmenybių – partizaną ir išdaviką Juozą Markulį. Puikios iškalbos, organizacinių gebėjimų, charizmatiškas vyras sugebėjo įtikinti abi puses: ir partizanus, ir okupantus. Prof. Juozui Markuliui – Erelui buvo pavesta įsteigti Bendrojo demokratinio judėjimo sąjūdį – partizaninės kovos įrankį, kurio vadovas buvo pavaldus okupantams. Paskutiniu momentu išdaviko išaiškinimas nulėmė tolimesnio partizaninio pasipriešinimo istorinį eigos periodą. Šios „asmenybės“ dėka daug iškeliaavo Gulago lagerių tremtin, daug išniekintų, užkastų tėvynės nežinomose vietose. Šio žmogaus oficialioje sąskaitoje – 8 nužudytieji, 178 suimtieji ir dar ne vienas nežinomas tautos brolis ar sesuo. Gyvieji pasipriešinimo liudininkai prisiminimuose stengėsi neminėti šio „erelio“ vardo.

„LAIKOM FRONTA!“ „Antanas Lukša“

Dokumentinis, 2015 m., 72 min.

Kūrybinė grupė: prof. Aleksandras Vitkus, Antanas Zinkevičius,
Gintautas Tamulaitis, Vytautas Žymančius, Gintaras Zinkevičius.

Ryšininkas, partizanas Antanas Lukša – Arūnas, vienas iš keturių brolių partizanų, dalyvavo kautynėse su okupantais Mozūriškio miške. Padėjo išsiaiškinti Albino Markulio – Erelio išdavystes, planuojamą Lietuvos partizaninio pasipriešinimo sunaikinimą. Kovų draugo išduotas, kankintas, nuteistas ir ištremtas į Sibiro lagerius. Po tremties, sugrįžęs sukūrė šeimą, aktyviai dalyvavo Lietuvos Sąjūdžio veikloje, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių organizacijos kūrime.

„Agentūrinė byla „Vakarai“ 1947 m. Sigita Kvietauskas“

Dokumentinis, 2014 m. 52 min.

Kūrybinė grupė: prof. Aleksandras Vitkus, Antanas Zinkevičius,
Gintautas Tamulaitis, Vytautas Žymančius, Gintaras Zinkevičius.

Sigita Kvietauskas – karys savanoris, partizanas, tremtinys.

Sigita pasakoja kaip iš jų sodybos pasienyje, 1947 metais Juozas Lukša – Daumantas vykdydamas partizanų vadovybės užduotį, su grupe partizanų pirmą kartą iš jo sodybos perėjo atidžiai saugomą Lietuvos – Lenkijos sieną. Filme sekama partizanų keliu. Su buvusiu miško broliu Sigitu lankomos partizanų strateginės vietos: Juozo Pupkos sodyba Menkupio kaime, bunkeris Skaisčių kaime, Liubavo ir Reketijos užkardos, Budzinsko kaimas Lenkijoje. Atlikęs pavestą užduotį Juozas Lukša su nuotykiiais laimingai sugrįžo į sodybą ir sėkmingai išlydimas į Lietuvos gilumą.

„Lietuvos karininkas Jonas Semaška – Liepa“

Dokumentinis, 2014 m., 49 min.

Kūrybinė grupė: prof. Aleksandras Vitkus, Antanas Zinkevičius, Gintautas Tamulaitis, Vytautas Žymančius, Gintaras Zinkevičius.

Filmas apie vieną iš partizaninio pasipriešinimo sovietų okupantams vadų – majorą Joną Semašką – Liepą. Jis suvienijo Žemaitijoje veikusias pavienes partizanų grupes į vieną gerai organizuotą derinį – Žemaitijos legioną – ir tapo jo vadu. Tėvo turiningą gyvenimo istoriją pasakoja sūnus Alvydas Semaška.

„Žemaitijos legionas 1944–1945 metais“

Dokumentinis, 2014 m., 88 min.

Kūrybinė grupė: prof. Aleksandras Vitkus, Antanas Zinkevičius,
Gintautas Tamulaitis, Vytautas Žymančius, Gintaras Zinkevičius.

„Žemaitijos legiono“ žvalgybos štabo paskutinio nario Stepono Grybausko įspūdingų kautynių, štabo organizacinės veiklos vaizdingi prisiminimai, ilgai išliekantys atmintyje.

„Paskutinis interviu su Vytautu Juodsnukiu“

Dokumentinis, 2013 m., 44 min.

Kūrybinė grupė: prof. Aleksandras Vitkus, Antanas Zinkevičius,
Gintautas Tamulaitis, Vytautas Žymančius, Gintaras Zinkevičius.

Ryšininko, partizano, tremtinio, rašytojo, dainininko Vytauto Juodsnukio prisiminimai suguldyti jo parašytose prisiminimų knygose. Ligos patale perduoti linkėjimai neprarasti vilties, tikėjimo savo siekiais, palydėjo tremtyje sukurtais dainų posmais.

„Mylėjo ir myli Tėvynę Bronė ir Bronius Jungaičiai“

Dokumentinis, 2015 m., 44 min.

Kūrybinė grupė: prof. Aleksandras Vitkus, Antanas Zinkevičius,
Gintautas Tamulaitis, Vytautas Žymančius, Gintaras Zinkevičius.

Kalvarijos krašto partizanų rėmėjų ir ryšininkų Bronės ir Broniaus Jungaičių nuveiktų darbų sąrašas pavydėtinas. Bronius, be rankos plaštakos ir tik su viena akimi, bet reto atkaklumo ir suvalkietiško užsispyrimo, gebantis įgyvendinti užsibrėžtus tikslus... Mums pavydėtinas ir sektinas pavyzdys įveikiant sunkumus. Filme skamba Broniaus atliekamos dainos.

Knygoje pateikiamos filmų festivalio „JŪS MŪSŪ ŠIRDYSE“ kūrybinės grupės bei atskirų autorių sukurtų 21 video filmų anotacijos. Tai Partizanų ir tremtinių istorijos. Vaizdo juostose įamžinti autentiški partizaninių kautynių epizodai, okupacinio pasipriešinimo vadų sumanymas, kovų taktikos keitimo etapai ir žiaurią tremtį sovietiniame Gulage išgyvenusių dalyvių fizinės ir dvasinės kančios. Atskleidžiamas niekšingos parsidavėlių ir išdavikų veiklos pasekmės.

Filmų festivalis „JŪS - MŪSŪ ŠIRDYSE“

Sudarytojai: Antanas Zinkevičius, Aleksandras Vitkus

Maketavo: Gintaras Jaronis

2018